

9.11.2009

כללי המיסוי החדשים לגבי הלוואות בין-חברתיות

Alex Shapira **אלכס שפירא**
Law Offices משרד עורכי-דין

מגדל סונול, קומה 20, דרך מנחם בגין 52 תל-אביב 67137
Sonol Tower, 20th floor, 52 Menchem Begin Road, Tel-aviv 67137
office@capitax.co.il | פקס: 972-3-6245999 | Tel: 972-3-6245444
www.capitax.co.il

חלק ראשון:

תיקוני החקיקה הרלבנטיים

תיקוני החקיקה הרלבנטיים

- **אוגוסט 2002** – תיקון 132 לפקודת מס הכנסה
✓ חקיקת הוראות סעיף 85א לפקודה שעניין במחירי העברה
- **נובמבר 2006** – תקנות מס הכנסה (קביעת תנאי שוק), התשס"ז-2006
- **מרץ 2008** – תיקון 20 לחוק התיאומים (תיקון 164 לפקודה)
✓ ביטול הוראות חוק התיאומים בכפוף להוראות מעבר
✓ תיקון הוראות סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודת מס הכנסה
- **ספטמבר 2009** – תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)) (תיקון), התשס"ט-2009

חלק שני:

סעיפים 31טו ו-31ז לפקודה -

הדין עד לתיקון 20 לחוק התיאומים

אלכס שפירא, משרד עורכי-דין

שקופית 4

טלפון: 03-6245444 | פקס: 03-6245999 | דוא"ל: office@capitax.co.il | אתר "מיסים": www.capitax.co.il

---

סעיף 3(י) לפקודה – הדין עד תיקון 20 לחוק התיאומים

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הדין עד לתיקון 20 התיאומים

▪ עד לתיקון, סעיף 3(י) לפקודה קבע, כי אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי החשבונות שנוהלו בשיטת החשבונאות הכפולה ושלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה או שהוראות פרק ב לחוק התיאומים חלו בקביעתה, וההלוואה הייתה ללא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שקבע שר האוצר, * חויב במס בשיעור 40% מהפרש הריבית, ללא זכות לפטור, לניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס.

★ תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לענין סעיף 3(י)),
התשמ"ו-1986 (תקנות אלו תידונה בהמשך).

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הדין עד לתיקון 20 התיאומים

- עם זאת, עד לתיקון, הוראות סעיף 3(י) לפקודה לא חלו, בין היתר, על הלוואה שלפי חוק התיאומים נחשבה ל"נכס קבוע" בידי המלווה, ובכלל זאת הלוואה ללא ריבית/הצמדה* שהוצגה כשטר הון ונחשבה אצל המלווה לנכס קבוע כאמור.
★ וליתר דיוק: ריבית (לרבות הפרשי הצמדה) שאינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת-המס.
- כתוצאה מכך, לחברה אשר העניקה את ההלוואה בתנאים כאמור נתהוותה הכנסה בגובה תוספת בשל אינפלציה בלבד (בשל סיווג ההלוואה כ"נכס קבוע"); ואילו החברה שקיבלה את ההלוואה המוטבת לא חויבה במס מכוח הוראות סעיף 3(י) לפקודה.

**התקנות מכוח סעיף
3(י) לפקודה – הדין
עד ליום 17.9.2009**

התקנות מכוח סעיף 3(י) לפקודה – הדין עד ליום 17.9.2009

- תקנה 2 לתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)), התשמ"ו-1986 ("תקנות 3(י)"), כנוסחן לפני תיקון*, קבעה, כי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה בשנת-המס יהיה שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, ולגבי הלואה למי (הלווה) שהוראות פרק ב לחוק התיאומים אינן חלות בקביעת הכנסתו – בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתוספת 4% לשנה.
- * תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)) (תיקון), התשס"ט-2009 (תקנות אלו תידונה בהמשך).
- הוראה זו הייתה כפופה לשני חריגים.

התקנות מכוח סעיף 3(י) לפקודה – הדין עד ליום 17.9.2009

- **החריג הראשון** נקבע בתקנה 4 לתקנות 3(י).
חריג זה קבע, כי לגבי נישום שהוכיח להנחת דעתו של פקיד-השומה, כי הלוואה שנתן מומנה מהלוואות שקיבל הצמודות במלואן לשער החליפין של דולר ארה"ב, היה שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) שיעור השינוי בשער החליפין בתקופת ההלוואה; ולגבי הלוואה למי שהוראות פרק ב לחוק התיאומים אינן חלות בקביעת הכנסתו – היה שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) שיעור השינוי בשער החליפין בתוספת 4% לשנה.

התקנות מכוח סעיף 3(י) לפקודה – הדין עד ליום 17.9.2009

- **החריג השני** נקבע בתקנה 5 לתקנות 3(י).
חריג זה התייחס למוסד כספי שנתן במהלך העסקים הרגיל הלוואה לחברה שבשליטתו או לחברה אחות, והוכיח להנחת דעתו של פקיד-השומה כי שיעור הריבית על ההלוואה שנתן אינו נמוך משיעור הריבית שבו היה מקובל באותו מוסד כספי לתת הלוואות בעת מתן הלוואה.
לגבי הלוואה כאמור, היה שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) – שיעור הריבית על ההלוואה שנתן המוסד הכספי.

**סעיף 3(ט) לפקודה –
הדין עד תיקון 20
לחוק התיאומים**

סעיף 3(ט) לפקודה – הדין עד לתיקון 20 לחוק התיאומים

- סעיף 3(ט) לפקודה קובע, כי אדם שקיבל הלוואה בלא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שקבע לעניין זה שר האוצר,¹ יראו את הפרש כדלקמן: (א) בהלוואה שניתנה בקשר ליחסי עובד/מעביד – כהכנסת עבודה; (ב) בהלוואה שקיבל אדם ממי שהוא מספק לו שירותים (זולת אם הוכיח שההלוואה ניתנה ללא קשר עם השירותים שסיפק) – כהכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה; ו-(ג) בהלוואה שאינה נכללת בשני המקרים הראשונים ואשר התקבלה בידי בעל שליטה² או קרובו,³ מחברה בשליטתו – כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה.

① לפי תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור הריבית), התשמ"א-1985, מדובר בריבית בשיעור 4% בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן (חריג – הלוואה שאינה עולה על 6,600 ש"ח לעובד שאינו בעל שליטה – הפרשי הצמדה למדד בלבד).

סעיף 3(ט) לפקודה – הדין עד לתיקון 20 לחוק התיאומים

② "בעל שליטה" – מי שמחזיק או זכאי לרכוש, במישרין או בעקיפין, לבדו או ביחד עם קרובו, אחד מאלה:

(1) 5% לפחות מהון המניות שהוצא;

(2) 5% לפחות מכוח ההצבעה בחברה;

(3) זכות לקבל 5% לפחות מרווחי החברה או מנכסיה בעת פירוק;

(4) זכות למנות מנהל.

③ "קרוב" – כהגדרתו בסעיף 76(ד)(1) לפקודה, קרי: בן-זוג, אח, אחות, הורה, הורי הורה, צאצא וצאצאי בן-הזוג, ובן-זוגו של כל אחד מאלה.

■ עם זאת, עד לתיקון 20 לחוק התיאומים, הוראות סעיף 3(ט) לא חלו על הלוואה שלפי חוק התיאומים נחשבה ל"נכס קבוע" בידי המלווה, ובכלל זאת הלוואה ללא ריבית/הצמדה שהוצגה כשטר הון.

זאת, בהתאם להוראות סעיף 3(ט)(4) לפקודה.

חלק שלישי:

תיקון 20 לחוק התיאומים

©

אלכס שפירא, משרד עורכי-דין

שקופית 15

טלפון: 03-6245444 | פקס: 03-6245999 | דוא"ל: office@capitax.co.il | אתר "מיסים": www.capitax.co.il

מבוא

- ביום 6.3.08 פורסם ברשומות חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח-2008 (להלן: "תיקון 20 לחוק התיאומים" או "התיקון").
- בהתאם לתיקון, שתחילתו נקבע, ככלל, ליום 1.1.2008, חוק התיאומים (להלן: "חוק התיאומים" או "החוק") יחול עד תום שנת-המס 2007, כאשר משנת-המס 2008 לא תחולנה עוד הוראות החוק.
- זאת, בכפוף להוראות מעבר.

הותרת הוראות התחולה והגדרות על כנן

- התיקון קובע, כי סעיפים 1 (הגדרות), 2 (תחולת הוראות פרק ב לחוק), 15 (תחולת הוראות פרק ג לחוק), 24 (תחולת הוראות הפקודה) והתוספות לחוק ימשיכו לחול גם לאחר תום תחולת החוק, ככל שהם נוגעים להוראות הממשיכות לחול לפי הוראות המעבר.
  - כלומר, ככלל, נותרה ההבחנה בין נישום פרק ב', נישום פרק ג' לבין נישום מחוץ לחוק.
  - עם זאת, המנגנון שבבסיס החוק (הון עצמי / נכסים קבועים / תוספת בשל אינפלציה / ניכוי בשל אינפלציה) בוטל.
- 👉 כפל הגנה אינפלציונית – הן בשוטף והן במכירה.**

ביטול ותיקון ההוראות המתייחסות לנישום פרק ג'

▪ עד התיקון, פרק ג לחוק התיאומים כָּלֵל שלוש הוראות עיקריות לגבי נישום פרק ג.

✓ האחת – ניכוי בשל מלאי (סעיף 16 לחוק התיאומים);

✓ השנייה – מגבלה לגבי ניכוי הוצאות ריבית (סעיף 17 לחוק);

★ לפי מגבלה זו, הוצאות ריבית המותרות בניכוי לפי סעיף 17 לפקודה לא הותרו בניכוי אלא בשיעור 80% מהוצאות הריבית (לרבות הפרשי הצמדה (לאור הגדרת "ריבית בסעיף 1 לחוק התיאומים)) שהוצאו בשל רכישת נכסים קבועים והוצאות הריבית שפקיד-השומה שוכנע שהוצאו בשל מימון הוצאות שוטפות/מלאי, בסכום העולה על סכום הניכוי בשל מלאי לפי סעיף 16.

✓ השלישית – ניכוי נוסף בשל פחת (סעיף 18 לחוק התיאומים).

ביטול ותיקון ההוראות המתייחסות לנישום פרק ג' (המשך)

- התיקון קובע הוראות מעבר לגבי סעיף 18 לחוק בלבד.
  - כלומר, נישום פרק ג אינו זכאי עוד לניכוי בשל מלאי; ואילו באשר לניכוי בשל פחת על-פי סעיף 18 לחוק התיאומים, הרי שהתיקון מגביל את השערוך עד 31.12.2007.
  - מנגד, בעקבות התיקון, נישום פרק ג זכאי לתבוע **100%** מהוצאות המימון (בכפוף להוראות סעיף 17 לפקודה).
- 👉 רלבנטי לקביעת המחיר המקורי לעניין החבות במס רווחי הון ובמס שבח.**

סעיף 3(י) לפקודה – הדין לאחר תיקון 20 לחוק התיאומים

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – כללי

▪ בגדרו של תיקון 20 לחוק התיאומים, הוחלפו הוראות סעיף 3(י) לפקודה.

▪ וכך קובעות ההוראות החדשות:

"אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה או חבר בני אדם שנתן הלוואה, וההלוואה היא בלא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שקבע לעניין זה שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 2(4) בידי נותן ההלוואה..."

סעיף 3(י) לפקודה – הדין לאחר תיקון 20 לחוק התיאומים

המצב בעקבות התיקון	המצב עד התיקון	
<p>אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה <u>או חבר בני אדם* שנתן הלוואה</u></p> <p>* <u>לרבות</u> שותפויות, מוסדות ציבור, עיריות וכו' (ראו הגדרת המונח "חבר בני אדם") <u>ולרבות</u> חבר-בני-אדם שאינו חייב בניהול פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה.</p>	<p>אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה <u>או שהוראות פרק ב לחוק התיאומים חלות בקביעתה</u></p>	<p>על מי חל הסעיף</p>

סעיף 3(י) לפקודה – הדין לאחר תיקון 20 לחוק התיאומים

המצב בעקבות התיקון	המצב עד התיקון	
<p>הפרש הריבית חייב במס בידי נותן ההלוואה כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה (קרי: חבות במס בשיעורים רגילים, תוך זכאות לפטור, ניכוי¹ או קיזוז²).</p> <p>① על-כן, חברה הממומנת בהון זר שנתנה הלוואה "זולה" שחלות לגביה הוראות סעיף 3(י), תוכל לקזז כנגד ההכנסה הרעיונית את הוצאות המימון בהן עמדה.</p> <p>② לרבות כנגד הפסד הון (לאור סעיף 92(א)(4))</p>	<p>נותן ההלוואה חויב במס בשיעור 40% מהפרש הריבית, ללא זכות לפטור, לניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס.</p>	<p>הוראות הסעיף</p>

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הגדרת המונח "הלוואה"

- כאמור, עניינו של סעיף 3(י) לפקודה ב"אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה או חבר בני אדם שנתן הלוואה, וההלוואה היא בלא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שקבע לעניין זה שר האוצר..."
  - המונח "הלוואה" מוגדר כלרבות כל חוב שאיננו אחד מאלה המנויים ברשימת החריגים הקבועה בסעיף.
  - הסעיף אינו מוגבל להלוואות שניתנו לצדדים קשורים, אלא חל על כל הלוואה (בכפוף לחריגים השונים – ראו להלן).
  - כמבואר להלן, חלק מהחריגים זהים לחריגים שנכללו בנוסחו הישן של סעיף 3(י).
- חלקם האחר נוסף במסגרת התיקון.

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הגדרת המונח "הלוואה"

▪ ואלה הם החריגים:

◀ **חוב של לקוחות או חוב של ספקים בשל שירותים או נכסים**
☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה, אם כי לפני התיקון תחולתו הוגבלה לגבי נכסים שאינם נכסים קבועים לפי חוק התיאומים.

◀ **חוב מס**

☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

◀ **הלוואה לאדם מסוים או לסוג מסוים של בני אדם למטרה מסוימת, שניתנה במישרין או בעקיפין כנגד פיקדון שהפקידו המדינה או הסוכנות היהודית לארץ ישראל ובהתאם להוראות המפקידה**

☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הגדרת המונח "הלוואה"

■ החריגים – המשך

◀ הלוואה שסעיף 3(ט) לפקודה חל עליה

☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

☞ חריג זה יוסבר בהמשך.

◀ פיקדון לזמן קצוב או יתרה בחשבון עובר ושב בתאגיד בנקאי שהוא בנק או בנק חוץ שהורשה על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

◀ פיקדון שהופקד אצל המדינה, רשות מקומית, חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית והלוואה שניתנה להם

☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הגדרת המונח "הלוואה"

▪ החריגים – המשך

◀ הלוואה שנתן מוסד כספי¹ במהלך העסקים הרגיל, למעט הלוואה שנתן לחברה שבשליטתו² או לחברה אחות³

① לעניין זה, "מוסד כספי" הינו כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף וכן מי שהכנסה מריבית בידיו היא הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה ועיקר הכנסתו היא הכנסה כאמור;

② המונח "שליטה" מוגדר כ-25% לפחות מכוח ההצבעה או מהזכות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת-המס;

③ "חברה אחות" מוגדרת כחברה שגם היא וגם המוסד הכספי נותן ההלוואה נשלטים בידי חברה שלישית כלשהי.

👉 חריג זה כמו גם שלוש ההגדרות נכללו בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה – הגדרת המונח "הלוואה"

■ החריגים – המשך

◀ הלוואה שנתן מוסד ציבורי, כהגדרתו בסעיף 9(2) לפקודה, לשם מטרתו הציבורית

☞ חריג זה נכלל בנוסחו הקודם של סעיף 3(י) לפקודה.

◀ הלוואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות

☞ חריג זה יוסבר בהמשך.

◀ שטרי הון ואיגרות-חוב שהיו נכס קבוע ביום 31.12.2007

☞ חריג זה יוסבר בהמשך.

◀ הלוואה שהיא עסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה

☞ חריג זה יוסבר בהמשך.

הלואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות

- סעיף 3(י) לפקודה, בנוסחו החדש, אינו חל, בין היתר, על: **"הלואה שאינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי, שנתן חבר בני אדם לחבר בני אדם* שבשליטתו כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות, ובלבד שההלואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום התקופה האמורה והפירעון נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרכוש בפירוק"** (פסקה 10 להגדרת המונח "הלואה" שבסעיף 3(י)(1) לפקודה).
- ★ המילים "לחבר בני אדם" נוספו ביום 8.4.08 כתיקון טעות. תחולת התיקון ביום תחילתו של תיקון 20.**

הלוואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות (המשך)

- קיימים שבעה תנאים מצטברים לאי-תחולת הוראות סעיף 3(י) לפקודה על הלוואה בלתי-צמודה כאמור:

① הלוואה אינה צמודה למדד כלשהו;

→ לכאורה, אין דרישה לכך שהלוואה תהיה שקלית. אך ראו תנאי 2 להלן.

② הלוואה אינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי;

→ המונח "ריבית" מוגדר בסעיף 3(י)(1) לפקודה כ"לרבות הפרשי הצמדה".

הלוואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות (המשך)

- התנאים המצטברים לאי-החלת הוראות סעיף 3(י) לפקודה על הלוואה בלתי-צמודה – המשך:

③ ההלוואה ניתנה על-ידי חבר-בני-אדם

👉 הלוואה שניתנה על-ידי מלווה שאינו חבר-בני-אדם (למשל: יחיד) אינן נכללות בחריג זה.

👉 נזכיר, כי הוראות סעיף 3(י) לפקודה אינן חלות רק על חבר-בני-אדם אלא על כל "אדם" שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה...".

הלוואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות (המשך)

- התנאים המצטברים לאי-החלת הוראות סעיף 3(י) לפקודה על הלוואה בלתי-צמודה – המשך:

4 ההלוואה ניתנה לחבר-בני-אדם שבשליטתו

המונח "שליטה" מוגדר כ-25% לפחות מכוח ההצבעה או מהזכות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת-המס;

כלומר, מדובר בהלוואה שניתנה "כלפי מטה", ולא בהלוואה "כלפי מעלה" (כגון: מחברת בת לחברת אם).

מנגד, די ב"שליטה" ביום אחד בלבד בשנת-המס על-מנת להימנע מתחולת הוראות סעיף 3(י) בכל שנת-המס.

מה דין הלוואה שניתנה "הצידה" (בין חברות אחיות)?

הלוואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות (המשך)

▪ התנאים המצטברים לאי-החלת הוראות סעיף 3(י) לפקודה על הלוואה בלתי-צמודה – המשך:

5 הלוואה ניתנה כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות

👉 תנאי זה בעייתי מבחינה מסחרית.

6 הלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום תקופת חמש השנים כאמור

👉 מהו הדין במקרה של פירעון מוקדם בהסכמה למפרע? (הסעיף נוקט במילים "אינה ניתנת לפירעון לפני...") ולא במילים "לא נפרעה לפני...".

הלוואה בלתי-צמודה כנגד שטר הון ל-5 שנים לפחות (המשך)

▪ התנאים המצטברים לאי-החלת הוראות סעיף 3(י) לפקודה על הלוואה בלתי-צמודה – המשך:

7 פירעון ההלוואה נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרכוש בפירוק.

👉 הפוונה לְסֹדֵר קדימות הנשייה של שטר ההון בהתאם לדיני החברות ולא למועד הפירעון הרגיל כאמור לעיל.

שטרי הון ואיגרות-חוב שהונפקו עד ליום 31.12.2007

- סעיף 3(י) לפקודה, בנוסחו החדש, אינו חל גם על:
"שטרי הון ואיגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם אחר, בתנאים הקבועים בפסקה (5) שבהגדרה 'נכסים קבועים' שבתוספת ב' לחוק התיאומים בשל אינפלציה ושהיו נכס קבוע בידי נותן ההלוואה ביום כ"ב בטבת התשס"ח (31 בדצמבר 2007" (פסקה 11 להגדרת המונח "הלוואה" שבסעיף 3(י)(1) לפקודה).
- פסקה (5) שבהגדרת "נכסים קבועים" בתוספת ב לחוק התיאומים כוללת:
"שטרי הון ואיגרות חוב שהנפיק חבר-בני-אדם אחר והינם לתקופה של שנה אחת לפחות, והריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת המס".

שטרי הון ואיגרות-חוב שהונפקו עד ליום 31.12.2007 (המשך)

■ כלומר, התנאים המצטברים לאי-החלת הוראות סעיף 3(י) לפקודה על שטרי הון/אג"ח "ותיקים" הם אלה:

① שטרי ההון/איגרות חוב הונפקו על-ידי חבר-בני-אדם אחר לתקופה של שנה אחת לפחות

☞ מדובר בחבר-בני-אדם אחר, קרי: לרבות חברת בת וחברה אחות ואף חבר-בני-אדם בלתי-קשור.

② הריבית השנתית על שטרי ההון/איגרות-החוב אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת המס

③ שטרי ההון/איגרות-החוב היו נכס קבוע בידי נותן ההלוואה ביום 31.12.2007

☞ כלומר, נדרש שעל המלווה חלו הוראות פרק ב לחוק התיאומים בשנת-המס 2007.

☞ קיימת חשיבות רבה וארוכת טווח לסיווג שטרי הון/אג"ח בדו"חות הכספיים לשנת-המס 2007.

הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א

- סעיף 3(י) לפקודה, בנוסחו החדש, אינו חל גם על:
"הלוואה שהיא עסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א"
(פסקה 9 להגדרת המונח "הלוואה" שבסעיף 3(י)(1) לפקודה).
- כלומר, הלוואה הנחשבת לעסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א (ראו להלן) לא תהיה כפופה להוראות סעיף 3(י).
⇔ המחוקק נקט במילים "עסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א" ולא "עסקה בין-לאומית שחל לגביה סעיף 85א". כלומר, ייתכן מצב שבו הלוואה לתאגיד זר תיחשב לעסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה (וכנגזר מכך, הוראות סעיף 3(י) לפקודה לא תחולנה עליה), אך בפועל סעיף 85א לא יחול.
⇔ סעיף 3(ט) לפקודה נעדר סייג מקביל לגבי הלוואה הנחשבת לעסקה בינלאומית כאמור. עם זאת, סעיף 85א גובר, כך נראה, בהיותו דין ספציפי ומאוחר יותר (זו, ככל הנראה, גם עמדת רשות המיסים).

הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

■ סעיף 85א(א) לפקודת מס הכנסה קובע:

"בעסקה בין-לאומית שבה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים שבשלהם נקבע מחיר לנכס, לזכות, לשירות או לאשראי, או שנקבעו תנאים אחרים לעסקה, באופן שהופקו ממנה פחות רווחים מאשר היו מופקים בנסיבות הענין, אילו נקבעו המחיר או התנאים בין צדדים שאין ביניהם יחסים מיוחדים (להלן – תנאי השוק), תדווח העסקה בהתאם לתנאי השוק ותחויב במס בהתאם."

הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

▪ לפיכך, על-מנת שסעיף 85א יחול על עסקה, עליה לענות על 3 תנאים מצטברים:

– קיומה של עסקה בין-לאומית (ראו בהמשך);

– קיומם של יחסים מיוחדים בין הצדדים לעסקה;

"יחסים מיוחדים" – לרבות יחסים שבין אדם לקרובו, וכן שליטה של צד אחד לעסקה במשנהו, או שליטה של אדם אחד בצדדים לעסקה, במישרין או בעקיפין, לבד או יחד עם אחר."

– בשל אותם יחסים מיוחדים נקבע מחיר לנכס, לזכות, לשירות או לאשראי או נקבעו תנאים אחרים לעסקה – שלא בתנאי השוק.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- סעיף 85א לפקודת מס הכנסה מסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע דרכים ושיטות להכרה במחיר העסקה או בתנאיה כמחיר שוק או כתנאי שוק, לפי העניין, וכן הוראות לעניין ייחוס הכנסות, הוצאות, ניכויים, זיכויים ופטורים במקרים שבהם מדובר בעסקה בין-לאומית בין צדדים קשורים.
- עוד הוסמך שר האוצר לקבוע הוראות לעניין דו"חות ומסמכים שיוגשו לרשויות המס והוראות רישום ותיעוד.
- ביום 29.11.06 פורסמו ברשומות התקנות מכוח סעיף 85א: תקנות מס הכנסה (קביעת תנאי שוק), התשס"ז-2006 ("תקנות מחירי העברה" או "התקנות").

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- המונח "עסקה בין-לאומית" מוגדר בתקנה 1 לתקנות מחירי העברה כעסקה נשוא הבדיקה שמתקיימים בה כל אלה:
  - היא נעשתה בין צדדים שיש ביניהם, כולם או מקצתם, יחסים מיוחדים;
  - אחד או יותר מהצדדים לעסקה הינו תושב-חוץ, או שההכנסה מהעסקה, כולה או חלקה, היא הכנסה חייבת במס גם מחוץ לישראל.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- התקנות קובעות, כי נישום שהוא צד לעסקה בין-לאומית (שאינה עסקה חד-פעמית), יגיש לפקיד-השומה, על-פי בקשתו של פקיד-השומה, בתוך 60 ימים, דו"ח עם נתונים לגבי העסקה (לרבות חקר השוק), כמפורט בתקנות.
- התקנות חלות על עסקה בין-לאומית שנעשתה ביום פרסומן (29.11.06) ואילך.
- עם זאת, על-פי הוראת-המעבר הקבועה בתקנות, יראו חקר תנאי שוק שנערך לפני פרסום התקנות כחקר תנאי שוק שנערך לפי אותן תקנות וזאת עד ליום 28.11.08, ובלבד שהחקר האמור נערך לפי קווי הנחיה מקובלים שפורסמו על-ידי ארגון ה-OECD או מדינות החברות בו.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- על-פי התקנות, לצורך הקביעה אם עסקה בין-לאומית שנעשתה (למעט עסקה חד-פעמית) היא עסקה בתנאי שוק, ייערך **חקר תנאי שוק** שבו תשווה עסקה בין-לאומית לעסקות דומות לפי שיטות מסוימות.
- לאחר שנבחרה שיטת ההשוואה ונעשה חקר לתנאי השוק, יראו את העסקה הבין-לאומית שנעשתה כעסקה בתנאי שוק וזאת כל עוד לא חרגו תנאי העסקה הבין-לאומית מטווח תוצאות מסוים של תנאי השוק.
- במידה וחרגו תנאי העסקה הבין-לאומית מהטווח המוגדר בתקנות, ישונה הדיווח לצורכי מס של מחיר העסקה אשר נעשתה בפועל למחיר אחר, באופן ובדרך שנקבעו בתקנות, וכפועל יוצא מכך, הנישום יחויב במס נוסף.
- יצוין, כי אם מדובר בעסקה בין-לאומית חד-פעמית, אשר אושרה על-ידי פקיד-השומה ככזו, אין חובה לבצע חקר שוק.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- בחודש אוקטובר 2007 פורסם **טופס 1385**: "הצהרה על עסקאות בינלאומיות כמשמעותן בסעיף 85א לפקודת מס הכנסה".
- טופס זה מהווה נספח לדו"ח השנתי ובו יש לכלול פרטים לגבי עסקאות עם צדדים קשורים בחו"ל ובכללם מספר העסקה, האם העסקה חד-פעמית, תיאור העסקה (פירוט סוג הנכס או השירות ותחום הפעילות), פרטי הצד הקשור לעסקה, מקום מושבו של הצד הקשור וסך מחיר העסקה.
- בנוסף, כולל הטופס הצהרה, כי העסקה עם הצדדים הקשורים בחו"ל נערכה בהתאם לתנאי השוק.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- למן חקיקתו של סעיף 85א לפקודה והתקנות שמכוח התהוותה הסוגיה הבאה: מה דינן של הלואות בין-חברתיות כאשר מדובר בעסקה בינלאומית.*

* כזכור, המונח "עסקה בין-לאומית" מוגדר בתקנה 1 לתקנות מחירי העברה כעסקה נשוא הבדיקה שנעשתה בין צדדים שיש ביניהם, כולם או מקצתם, יחסים מיוחדים, ואשר אחד או יותר מהצדדים לעסקה הינו תושב-חוץ, או שההכנסה מהעסקה, כולה או חלקה, היא הכנסה חייבת במס גם מחוץ לישראל.

- האם הלואות אלו כפופות לכללים ולשיעורי ריבית הקבועים בסעיף 3(י) לפקודה, או שמא יש להחיל עליהן את עיקרון מחיר השוק כאמור בסעיף 85א?

◀ אחת הנפקויות העיקריות של שאלה זו קיימת במצב דברים בו שיעור הריבית על-פי מחיר השוק נמוך או גבוה באופן משמעותי מהשיעור הקבוע לעניין סעיף 3(י) לפקודה.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- ביום 12.3.08 פורסמה הודעת רשות המיסים, לפיה, בין היתר, הוחלט ברשות ליזום הליך חקיקה בו ייקבע, כי בהתאם לקריטריונים שיפורטו בחקיקה זו, שטר הון יסווג כהשקעה ולא כהלואה לעניין סעיף 85א לפקודה.
- עוד צוין בהודעה, כי לאור העובדה שנכון ליום כניסת סעיף 85א לפקודה לתוקף קיימים שטרי הון שהונפקו בעבר ושלא יעמדו בהכרח בקריטריונים שייקבעו במסגרת הליך החקיקה הצפוי, בכוונת הרשות להמליץ, כי במסגרת הליך החקיקה תיקבענה הוראות-מעבר אשר תאפשרנה לגופים השונים תקופת התארגנות.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- בנוסף, צוין בהודעה, כי לאור העובדה שבתקופה שעד תום שנת-המס 2007 הייתה אי-בהירות – באותם מקרים בהן חלו על המלווה הוראות פרק ב לחוק התיאומים – לגבי מעמדן של שטרי ההון לעניין סעיף 85א לפקודה, הוחלט ברשות המיסים לפרש את הוראות החוק באופן כזה שעד תום שנת-המס 2007 סעיף 85א לא יחול על שטרי הון שנחשבו כנכס קבוע בידי המלווה.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- האמור בהודעת רשות המיסים לעיל נכלל מאוחר יותר (ביום 14.7.08) בחוזר מ"ה 3/2008 שעניינו במחירי העברה.
- עוד צוין בחוזר האמור (ראו סעיף 2.4 לחוזר), כי לאור היותו של סעיף 85א דין סצפיפי לעסקות בינלאומיות ולאור היותו דין מאוחר יותר, הרי שלגבי הדין עובר לתיקון 20 לחוק התיאומים -- יש לראות את הוראותיו של סעיף 85א כגוברות על הוראות סעיפים 3(ט) ו-(י), וכנגזר מכך, הריבית בגין עסקות אשראי בינלאומיות בין צדדים קשורים תיקבענה לפי מחיר השוק.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

■ ביום 18.2.09 פורסמה הודעה נוספת של רשות המיסים, בגדרה צוין, כי בכוונת הרשות להמליץ בפני שר האוצר על תיקון חקיקה לסעיף 85א לפקודה, כך שבשנות-המס 2008 ו-2009 לא יראו שטרי הון ואיגרות-חוב שהנפיק תאגיד אחר עד תום שנת-המס 2008 כאשראי לעניין סעיף 85א ובלבד שאותם שטרי הון/איגרות-החוב אינם נושאים ריבית או הפרשי הצמדה.*

★ לגבי שטרי הון/איגרות-חוב הצמודים לשער מטבע-זר נדרש, כי הריבית השנתית עליהם אינה עולה על השינוי בשער החליפין של המטבע הרלבנטי.

הלואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א (המשך)

- עוד צוין בהודעה הנוספת, כי החקיקה המוצעת עתידה לכלול הוראות-מעבר שתאפשרנה להתאים את תנאי השטרות שהונפקו עד למועד תחילתה, כאשר רשות המיסים תפעל בהתאם לאמור (לגבי שטרות העומדים בתנאי שעניינו בריבית/הפרשי הצמדה) גם בטרם השלמת מלאכת החקיקה. זאת, עד לתום שנת-המס 2009 או עד להשלמת מלאכת החקיקה -- לפי המוקדם.
- בנוסף, צוין בהודעה הנוספת, כי יש לראות בשטרות העומדים בתנאים כאמור לעיל כעסקה בינלאומית (כמשמעותה בסעיף 85א לפקודת מס הכנסה), וכנגזר מכך, לא תחולנה לגביהם הוראות סעיף 3(י) לפקודה.*

★ ברם, יש להידרש לשאלת תחולתן של הוראות סעיף 3(ט) לפקודה!

סעיף 3(ט) לפקודה – הדין לאחר תיקון 20 לחוק התיאומים

סעיף 3(ט) לפקודה – הדין לאחר תיקון 20 לחוק התיאומים

- בגדרו של התיקון, בוטלו הוראות סעיף 3(ט)(4) לפקודה, לפיהן הוראות סעיף 3(ט) בעניין "הלוואה זולה" לא תחולנה על הלוואה שלפי חוק התיאומים היא נכס קבוע בידי המלווה.
  - על-כן, החל משנת-המס 2008 (וללא "הוראות-מעבר") הוראות סעיף 3(ט) לפקודה תחולנה גם על הלוואות בלתי-צמודות שניתנו כנגד שטר הון.
  - תוצאות החלת הוראות סעיף 3(ט) לגבי הלוואה לבעל שליטה: "יראו את הפרש... כהכנסה לפי סעיף 2(4)"
- הכנסה לפי סעיף 2(4) = הכנסה מדיבידנד? שהרי, בעל השליטה הוא בעל המניות. היה והתשובה חיובית, ההכנסה לא תחויב במס בידי חברת אִם ישראלית בכפוף להוראות סעיף 126(ב) לפקודה.

סעיף 3(ט) לפקודה – הדין לאחר תיקון 20 לחוק התיאומים

▪ נזכיר, כי סעיף 3(ט) לפקודה קודם בתחולתו על סעיף 3(י), שכן הלוואה הנכללת בגדר הוראות סעיף 3(ט) לפקודה ממועטת מסעיף 3(י).

← הלוואה "חדשה" בלתי-צמודה מחברה בת לחברת אם כנגד שטר הון לתקופה קצרה מ-5 שנים נכללת בגדר "הלוואה" לעניין סעיף 3(י), אך סעיף זה לא יחול עליה לאור תחולתו של סעיף 3(ט).

← הלוואה בלתי-צמודה מחברת החזקות לחברה משפחתית שבבעלות בעלי המניות של חברת ההחזקות – האם כפופה לסעיף 3(ט)?

חלק רביעי:

התיקון לתקנות מכוח סעיף 31א לפקודה

כללי

■ ביום 17.9.09, כשנה וחצי לאחר פרסומו של תיקון 20 לחוק התיאומים, *פורסמו תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)) (תיקון), התשס"ט–2009 ("התיקון").

★ תיקון 20 לחוק התיאומים פורסם ברשומות ביום 6.3.08.

■ בגדרו של התיקון נקבעו שיעורי ריבית מעודכנים לעניין סעיף 3(י) לפקודה.

■ תחולת תקנות 3(י) בנוסחן המתוקן ("התקנות החדשות") על הלוואות שניתנו ב-1.10.09 ואילך. זאת, בכפוף להוראות המעבר.

הפֶּלֶל

- תקנה 2(א) לתקנות החדשות קובעת את הפֶּלֶל, לפיו שיעור הריבית הרעיונית הינו 3.3% (ללא הפרשי הצמדה) לשנה.*
* כאשר ההלוואה ניתנה לתקופה הקצרה משנה יחושב שיעור הריבית על-פי יחס ימים.
- עם זאת, השיעור האמור (3.3%) אינו קבוע, אלא יתעדכן כל שנה מראש, ל-75%* משיעור העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא צמוד הניתן לציבור על-ידי הבנקים, שמפרסם בנק ישראל לפי ההגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי" בסעיף 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993,**
שפורסם לאחרונה לפני חודש דצמבר לכל שנה.***
* הסכום המתקבל יעוגל למאית האחוז הקרובה.
** לפי סעיף 5(א) לחוק זה, העלות הכוללת הממוצעת על אשראי לציבור מחושבת כממוצע משוקלל של עלות האשראי בחח"ד ועלות האשראי לזמן קצוב במיגזר הלא-תמוד במטבע ישראלי (נתוני 7 הבנקים הגדולים).
*** על שר האוצר לפרסם שיעור ריבית זה ברשומות.

החריג הראשון: הלוואות Back to Back

- התקנות החדשות כוללות חריג*, שעניינו בהלוואות Back to Back שאינן במטבע-חוץ.**

* תקנה 2(ב) לתקנות החדשות.

** לגבי הלוואות במטבע-חוץ, ראו בהמשך.

- לפי חריג זה, אם **"בסמוך"*** למתן ההלוואה בה מדובר, קיבל המלווה הלוואה, שאינה הלוואה מ**"קרוב"****, בתנאים זהים*** להלוואה שנתן, אזי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) יהיה השיעור שנקבע להלוואה שנתן (כשהוא מוכפל במספר הימים בתקופת ההלוואה ומחולק ב-365).

* **"בסמוך"** – 14 ימים או פחות לפני או אחרי יום מתן ההלוואה, לפי העניין.

** **"קרוב"** – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה (ראו שקופית הבאה).

*** **תנאים זהים**, משמע: סכום ההלוואה שהתקבלה אינו נמוך מסכום ההלוואה שניתנה ובנוסף תנאי ההלוואות לגבי מועד סילוק הקרן/ריבית ושיעור הריבית זהים.

החריג הראשון: הלוואות Back to Back (המשך)

- המונח "קרוב" מוגדר בתקנה 1 לתקנות החדשות לפי הגדרתו בסעיף 88 לפקודה, דהיינו:
  - ① בן זוג, אח, אחות, הורה, הורה הורה, צאצא וצאצא של בן זוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה;
  - ② צאצא של אח או של אחות, ואח או אחות של הורה;
  - ③ חבר-בני-אדם שבהחזקת אדם או קרובו, אדם המחזיק בו וחבר-בני-אדם המוחזק בידי אדם המחזיק בו;לענין הגדרה זו, 'החזקה' – במישרין או בעקיפין, לבד או יחד עם אחר, ב-25% לפחות באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה;
- ④ נאמן כהגדרתו בסעיף 75ג, לגבי היוצר בנאמנות תושבי ישראל או בנאמנות הדירה וכן נאמן לגבי נהנה בנאמנות נהנה תושב חוץ או בנאמנות לפי צוואה.

החריג הראשון: הלוואות Back to Back (המשך)

- יצוין, כי עד לתיקון תקנות 3(י) אומנם התייחסו להלוואות Back to Back, אך היו אלו הלוואות הצמודות לשער החליפין של הדולר האמריקאי, והבחינו בין הלוואה שניתנה למי שפרק ב לחוק התיאומים חל בקביעת הכנסתו (שלגביו שיעור הריבית היה שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר) לבין הלוואה שניתנה למי שפרק ב לחוק התיאומים לא חל בקביעת הכנסתו (שלגביו שיעור הריבית היה שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר בתוספת 4% לשנה).
- עוד יצוין, כי אף שההוראה שעניינה בהלוואות Back to Back נועדה, כך נראה, להקל, הרי שייתכן שבסופו של יום הריבית "הרגילה" תהיה זולה יותר. במקרה כזה, יש לשקול "להימלט" מהוראה זו בדרך של שינוי תנאי ההלוואה כך שלא יתקיימו "תנאים זהים" בין ההלוואה שהתקבלה להלוואה שניתנה, כנדרש.

החריג השני: הלוואות במטבע-חוץ

■ התקנות החדשות כוללות חריג נוסף, * שעניינו בהלוואות במטבע-חוץ.

* תקנה 4(א) לתקנות החדשות.

■ לפי חריג זה, לגבי הלוואה שניתנה במטבע-חוץ, יהיה שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) שיעור השינוי בשער החליפין של אותו מטבע-חוץ בתוספת 3% לשנה.

■ בגדרו של התיקון נוספה לתקנות הגדרה למונח "מטבע חוץ", לפיה מדובר ב-8 מטבעות: דולר ארה"ב; דולר קנדי; דולר אוסטרלי; אירו; לירה שטרלינג; פרנק שוויצרי; רנד דרום אפריקני; ו-יין יפני.

החריג השני: הלוואות במטבע-חוץ (המשך)

- כלומר, בניגוד לדין שחל עובר לתיקון, אין עוד צורך להוכיח, כי הלוואה שניתנה במטבע-חוץ מומנה מתוך הלוואה במטבע-חוץ, דהיינו, למן התיקון ניתן לתת הלוואה במטבע-חוץ ללא קשר למקור המימוני של ההלוואה.
- עם זאת, יש להדגיש, כי הלוואה במטבע-חוץ שאינו אחד משמונת המטבעות שצוינו לעיל תהיה כפופה לכלל הרגיל, קרי: שיעור הריבית שיחול לגביה יהיה 3.3% לשנה (בכפוף לעדכון השנתי).
- עוד יודגש, כי מחוקק-המשנה נקט במילים "הלוואה במטבע חוץ". על-כן, נראה, כי הלוואה הצמודה למטבע-חוץ לא תיחשב להלוואה במטבע-חוץ, וכנגזר מכך, החריג השני לא יחול לגביה.

החריג לחריג השני: הלואות Back to Back במטבע-חוץ

■ החריג השני כפוף, אף הוא, לחריג נוסף, שעניינו בהלואות Back to Back במטבע-חוץ.*

* תקנה 4(ב) לתקנות החדשות.

■ לפי חריג זה, אם **"בסמוך"*** למתן ההלוואה בה מדובר, קיבל המלווה הלוואה, שאינה הלוואה מ**"קרוב"****, **בתנאים זהים***** להלוואה שנתן, אזי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) יהיה השיעור שנקבע להלוואה שנתן (כשהוא מוכפל במספר הימים בתקופת ההלוואה ומחולק ב-365).

* **"בסמוך"** – 14 ימים או פחות לפני או אחרי יום מתן ההלוואה, לפי העניין.

** **"קרוב"** – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה (ראו שקופית 58 לעיל).

*** **תנאים זהים**, משמע: סכום ההלוואה שהתקבלה אינו נמוך מסכום ההלוואה שניתנה, שתי ההלוואות ניתנו באותו מטבע-חוץ וכן תנאי ההלוואות לגבי מועד סילוק הקרן/ריבית ושיעור הריבית זהים.

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09

- ככלל, תחולת התיקון נקבעה לגבי הלוואות שניתנו ב-1 לחודש שלאחר פרסומן (17.9.09), קרי: 1.10.09.*
* תקנה 6 לתיקון.
- ואולם, לגבי הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 נקבעו בתיקון הוראות מעבר,* המבחינות בין 4 סוגי הלוואות.
* תקנה 7 לתיקון.
- הוראות אלו תידונה להלן.
- נזכיר, כי סעיף 3(י) לפקודה, כנוסחו למן תיקון 20, אינו חל על שטרי הון/איגרות-חוב שהונפקו על-ידי חבר-בני-אדם אחר לתקופה של שנה אחת לפחות אם הריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת-המס, ובלבד ששטרי ההון/איגרות-החוב היו נכס קבוע בידי נותן ההלוואה ביום 31.12.2007.

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

■ עניינה של הוראת המעבר הראשונה* בהלוואה שניתנה לפני 1.10.09 למי שהוראות פרק ב לחוק התיאומים לא חלו בקביעת הכנסתו ביום 31.12.07 ואשר אינה נכללת בהוראת המעבר השלישית ("הלוואה שקלית לנישום שאינו נישום פרק ב").

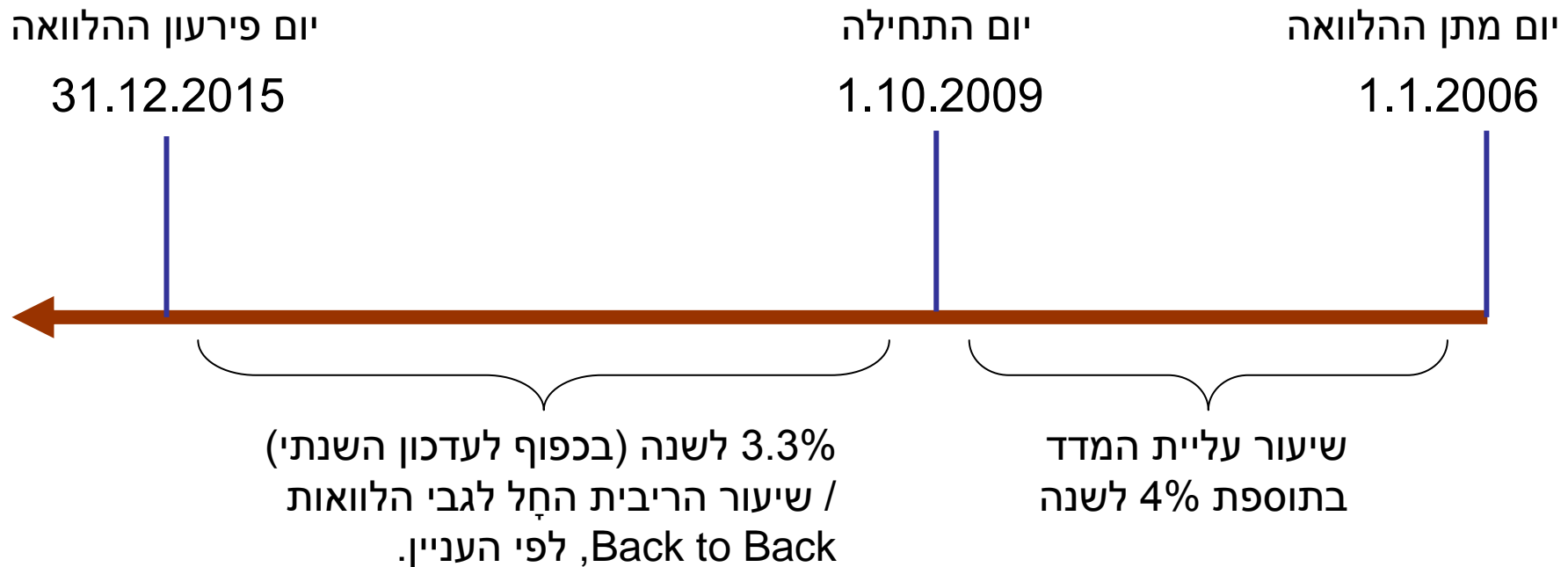
* תקנה 7(א) לתיקון.

■ לפי הוראה זו, שיעור הריבית הרעיונית יהיה כדלקמן: מיום מתן ההלוואה ועד ליום פירעונה או עד ליום 1.10.09, לפי המוקדם – שיעור עליית המדד בתוספת 4%; ואילו מיום 1.10.09 ועד למועד הפירעון (ככל שהפירעון לאחר 1.10.09) – 3.3% (בכפוף לעדכון השנתי ובכפוף לחריג שעניינו בהלוואות BTB).

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

הלוואה שקלית לנישום שאינו נישום פרק ב

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

■ עניינה של הוראת המעבר השנייה* בהלוואה שניתנה לפני 1.10.09 למי שהוראות פרק ב לחוק התיאומים חלו בקביעת הכנסתו ביום 31.12.07 ואשר אינה נכללת בהוראת המעבר הרביעית ("הלוואה שקלית לנישום פרק ב").

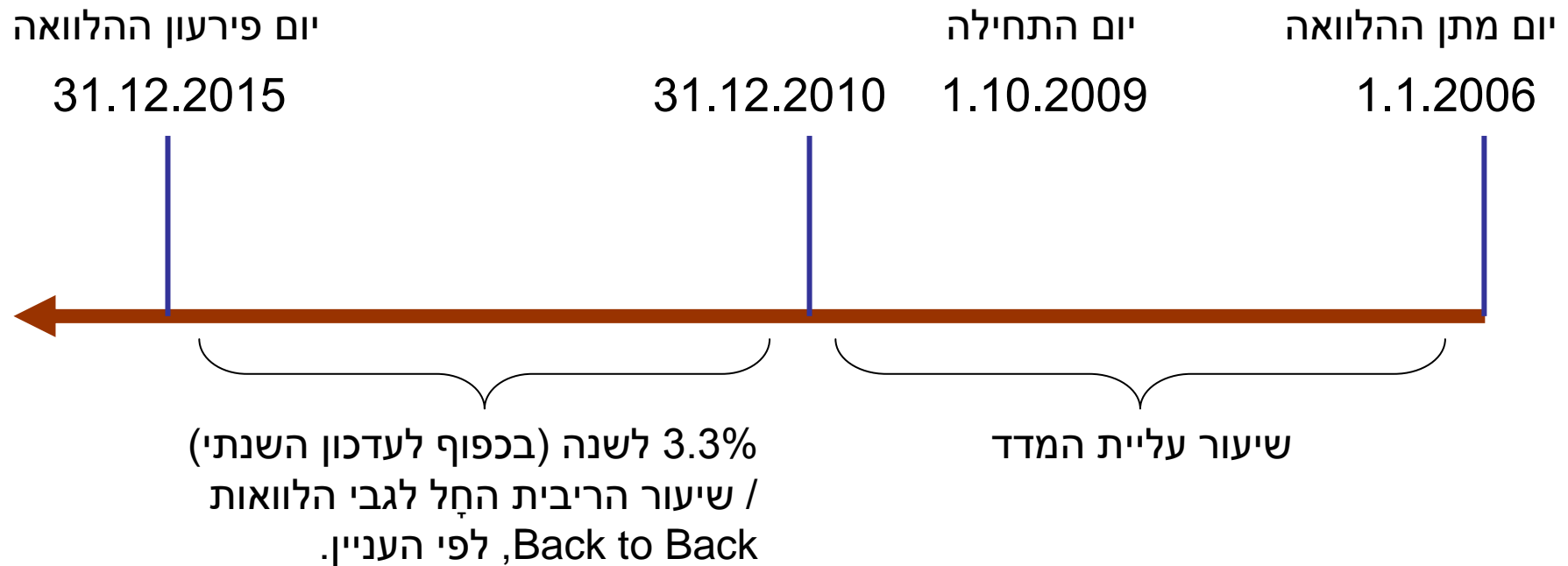
* תקנה 7(ב) לתיקון.

■ לפי הוראה זו, שיעור הריבית הרעיונית יהיה כדלקמן: מיום מתן ההלוואה ועד ליום פירעונה או עד ליום 31.12.10, לפי המוקדם – שיעור עליית המדד; ואילו מיום 1.1.11 ועד למועד הפירעון (ככל שהפירעון לאחר 31.12.10) – 3.3% (בכפוף לעדכון השנתי ובכפוף לחריג שעניינו בהלוואות BTB).

↩ יש להגיש, במידת הצורך, דו"חות מתקנים לשנת-המס 2008.

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

הלוואה שקלית לנישום פרק ב

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

▪ הלוואה שקלית לנישום פרק ב – המשך

✓ יושם אל לב, כי הוראת המעבר נודעה להיטיב עם המלווה, שהרי היא הותירה את שיעור הריבית הרעיונית בגובה המדד בלבד, וזאת עד ליום 31.12.2010.

✓ ואולם, לאור עליית מדד המחירים לצרכן וככל שהציפיה היא למדד שנתי בשיעור גבוה מ-3.3% (בכפוף לעדכון לשנת-המס 2010), יש לשקול פירעון מיידי של ההלוואות הקיימות (הישנות) ומתן הלוואות חדשות במקומן.

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

- הוראת המעבר השלישית* מתייחסת להלוואה דולרית** שניתנה לפני 1.10.09 למי שהוראות פרק ב לחוק התיאומים לא חלו בקביעת הכנסתו ביום 31.12.07 ("הלוואה דולרית לנישום שאינו נישום פרק ב").*

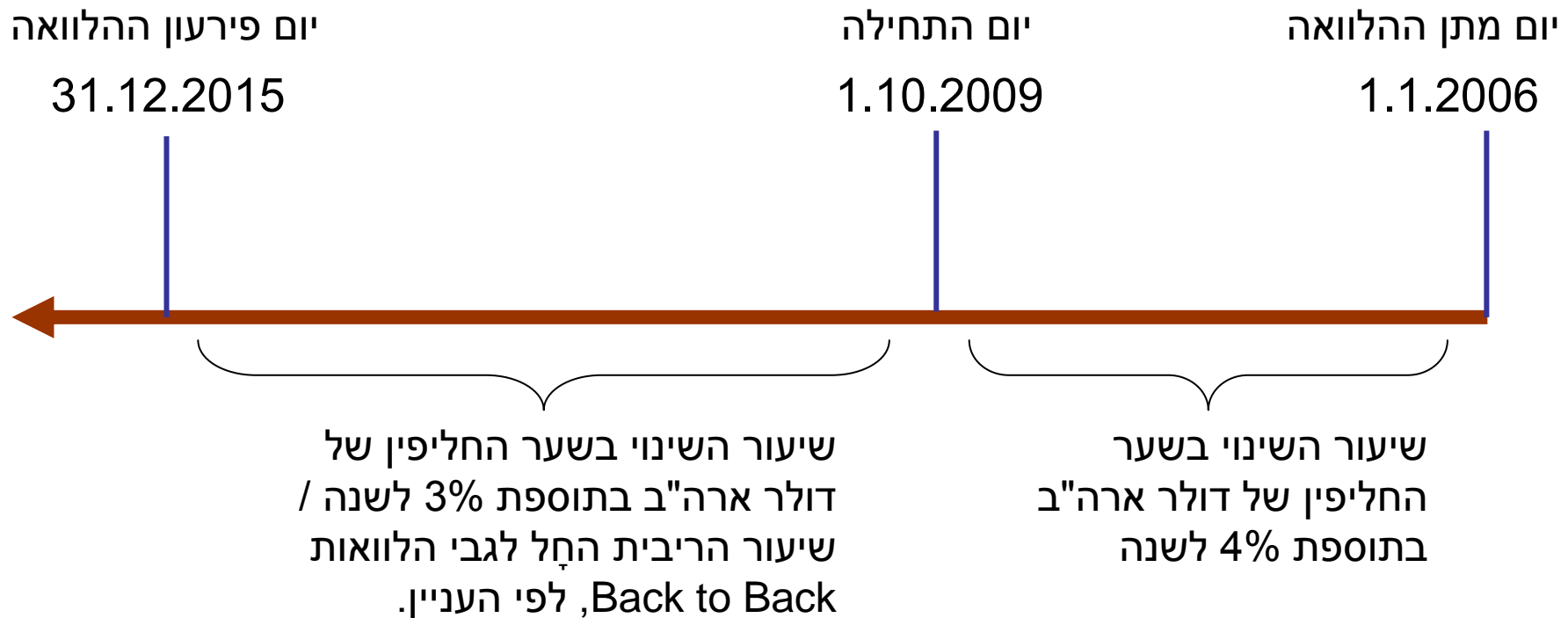
* תקנה 7(ג) לתיקון.

** הלוואה שחלו עליה הוראות תקנה 4 לתקנות 3(י) כנוסחן עובר לתיקון, קרי: הלוואה הצמודה במלואה לשער החליפין של הדולר של ארה"ב שמומנה בהלוואה כאמור.

- לפי הוראה זו, שיעור הריבית הרעיונית יהיה כדלקמן: מיום מתן הלוואה ועד ליום פירעונה או עד ליום 1.10.09, לפי המוקדם – שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר (ארה"ב) בתוספת 4%; ואילו מיום 1.10.09 ועד למועד הפירעון (ככל שהפירעון לאחר 1.10.09) – שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר (ארה"ב) בתוספת 3% (בכפוף לחריג שעניינו בהלוואות BTB).

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

הלוואה דולרית לנישום שאינו נישום פרק ב

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

■ הוראת המעבר הרביעית* מתייחסת להלוואה דולרית** שניתנה לפני 1.10.09 למי שהוראות פרק ב לחוק התיאומים חלו בקביעת הכנסתו ביום 31.12.07 ("הלוואה דולרית לנישום פרק ב").*

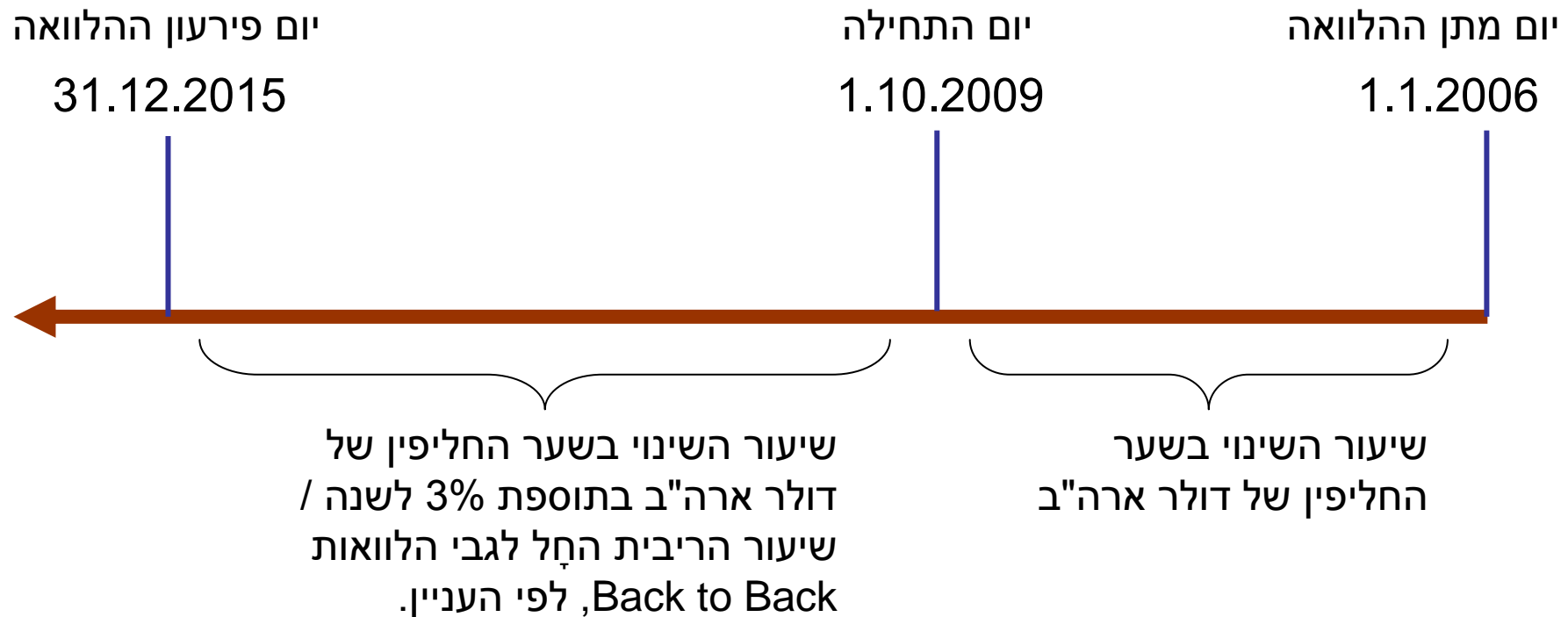
* תקנה 7(ד) לתיקון.

** הלוואה שחלו עליה הוראות תקנה 4 לתקנות 3(י) כנוסחן עובר לתיקון, קרי: הלוואה הצמודה במלואה לשער החליפין של הדולר של ארה"ב שמומנה בהלוואה כאמור.

■ לפי הוראה זו, שיעור הריבית הרעיונית יהיה כדלקמן: מיום מתן הלוואה ועד ליום פירעונה או עד ליום 31.12.10, לפי המוקדם – שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר (ארה"ב); ואילו מיום 1.1.11 ועד למועד הפירעון (ככל שהפירעון לאחר 31.12.10) – שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר (ארה"ב) בתוספת 3% (בכפוף לחריג שעניינו בהלוואות BTB).

הוראות המעבר: הלוואות שניתנו לפני יום 1.10.09 (המשך)

הלוואה דולרית לנישום פרק ב

ביטול חובת הדיווח ותשלום המס

- עובר לתיקון, תקנה 6 לתקנות 3(י) קבעה, כי חבות המס בגין הפרש הריבית תשולם לפקיד-השומה תוך 30 יום מתום שנת-המס ויצורף לה דו"ח.
- בגדרו של התיקון, בוטלה תקנה 6 דלעיל, וכפועל יוצא מכך, הדיווח על הריבית יבוצע במסגרת הדו"ח השנתי, ותשלום המס יהיה באופן הרגיל שמשלם המס בגין דו"ח שהוגש.

חלק חמישי: תכנון נכון של

הלוואות בין-חברתיות

תכנון נכון של הלוואות בין-חברתיות

- תיקוני החקיקה שנסקרו לעיל צמצמו אפוא, באופן משמעותי את האפשרות ליתן הלוואות בין-חברתיות ללא ריבית, מבלי מבלי שאלו תילכדנה באיזו מהוראות סעיפים 3(ט), 3(י) או 85א לפקודה.
- בייחוד אמורים הדברים לגבי סעיף 3(ט) לפקודה.
- כתוצאה מכך, עשוי להיווצר מצב בו החברה המלווה מחויבת במס על הכנסות ריבית (בין אם ריבית בפועל ובין אם ריבית רעיונית), בעוד שהחברה הלווה אינה יכולה לנכות את הוצאות המימון (בין אם בגלל שמדובר בהוצאות "רעיוניות" שלגישת פקיד-השומה אינן מותרות בניכוי ובין אם בגלל שמדובר בהוצאות ריבית שאומנם שולמו בפועל, אך המימון שימש לרכישת נכסים שאינם מצמיחים הכנסה חייבת).

תכנון נכון של הלוואות בין-חברתיות (המשך)

▪ לאור זאת, תכנון נכון של הלוואות בין-חברתיות יכלול את הפעולות הבאות:

① הימנעות מתחולתן של הוראות סעיפים 3(ט), 3(י) ו-85א לפקודת מס הכנסה;

② ככל שאין אפשרות להימנע מתחולת ההוראות האמורות – חיוב* בריבית המינימלית הרלבנטית;

* יושם אל לב, כי סעיפים 3(ט) ו-3(י) אינם מחייבים תשלום בפועל של הריבית (אלא צבירה של הריבית נוסף להלוואה), דבר המאפשר דחיית מועד חבות המס אצל החברה המלווה אם זו מדווחת על הכנסתה לפי בסיס מזומן.

תכנון נכון של הלוואות בין-חברתיות (המשך)

- ③ ככל שריבית השוק נמוכה מהריבית המינימלית הרלבנטית – אימוץ ריבית השוק כתחליף לריבית המינימלית;*
- * לרבות במקרה שבו לא מדובר ב"עסקה בינלאומית" – בכפוף לקבלת חוות-דעת משפטית.
- ④ מתן ההלוואות באמצעות שטרי הון/איגרות-חוב שייפְללו בגדר "נייר ערך" כמשמעותו בסעיף 88 לפקודה, כך שניתן יהיה לקזז הפסדי הון שוטפים ממכירת ניירות-ערך אחרים כנגד הכנסות הריבית על שטרי ההון/איגרות-החוב כאמור;
- ⑤ תכנון החבות במע"מ (לרבות בשל סעיף 12 לחוק מע"מ)

חלופות אפשריות לשטרי הון

- במקרים רבים, שימוש מושכל בשטרי הון עשוי להוות פתרון הולם להלוואות בין-חברתיות שאינן נושאות ריבית.
- ואולם, לאור המגבלות שנקבעו בתיקון 20 לחוק התיאומים כמו גם לאור סעיף 85א לפקודה, יש לשקול חלופות אפשריות לשטרי הון
- נזכיר, כי לשימוש בשטרי הון יתרונות רבים ובכללם העדר הצורך בביצוע הנפקת הון (וכנגזר מכך, הימנעות מתשלום מס בולים בחו"ל), החזר השקעה ללא צורך באישור בית-משפט להפחתת הון, אפשרות לאי-חובת ניכוי מס במקור ועוד.
- מובן שיש לבחון את השלכות המס הגלומות בחלופות אלו הן על-פי הדין בישראל והן על-פי הדין הזר ככל שרלבנטי (כגון: לעניין החבות במס בולים, כללי מימון דק, ניכוי מס במקור ועוד).

חלופות אפשריות לשטרי הון (המשך)

- חלופה ראשונה: השקעה בהון מניות (ופרמיה על מניות) של תאגיד היעד ומשיכת ההשקעה בדרך של מכירת המניות/רכישה עצמית/פירוק מרצון
- חלופה שנייה: השקעה במניות ניתנות לפדיון של תאגיד היעד;
- חלופה שלישית: השקעה בהון מניות (לרבות בדרך של מניות ניתנות לפדיון) של תאגיד קשור מחוץ לישראל (שאינו תושב ישראל) ומתן הלוואה "זולה" מתאגיד זה לתאגיד היעד
- חלופה רביעית: הלוואה לתאגיד היעד באמצעות מתווך שהוא תאגיד בנקאי כמשמעותו בפסקה (5) להגדרת "הלוואה" שבסעיף 3(י)(1) לפקודה (הלוואה Back-to-Back).

סוף מעשה במחשבה תחילה... תודה על ההקשבה!

Alex Shapira **אלכס שפירא**
Law Offices משרד עורכי-דין

מגדל סונול, קומה 20, דרך מנחם בגין 52 תל-אביב 67137
Sonol Tower, 20th floor, 52 Menchem Begin Road, Tel-aviv 67137
טל: 972-3-6245444 | פקס: 972-3-6245999 | office@capitax.co.il
www.capitax.co.il

האמור במצגת זו אינו מהווה תחליף לייעוץ פרטני!!!